

Inventaris bijzondere bomen Tienen

1 april 2021

Jef Vanwinkelen
&
Joachim Lambrechts

- **INLEIDING**
- **METHODIEK**
- **RESULTATEN INVENTARIS**
- **CONCLUSIES**
- **VOLGENDE STAPPEN**

- **Waarom?**
 - Proactieve aanpak bomenbeheer – problemen voorkomen
 - Waardering van bomenpatrimonium
 - Inventaris als startpunt
- **Wat? Waar?**
 - ‘Bijzondere bomen’ → erfgoedwaarde, beeldbepalende waarde
 - Grondgebied Tienen; openbaar domein – in beheer van Stadsdiensten
 - Niet exhaustief
- **Wie?**
 - RLZH
 - Stagestudent Jef Vanwinkelen
- **Wanneer?**
 - Okt 2020 – feb 2021
- **Hoe?**
 - Google maps – localiseren
 - Eigen inventarisatiefiche opgesteld → afgestemd op het doel

Fiche inventarisatie Houtige beplanting met erfgoedwaarde		
	Involukolom	Opmerkingen
Volgnummer	PTbos0001	52
Datum	28/10/2020	
Naam inventariseerder	Jef Vanwinkelen	
Naam erfgoedrelict	Opgaande plataan	
Gemeente	Bost	
Straat + nr	Galicstraat	zn
coördinaten	50.78607N, 4.92672E	
Typologie	Solitair / Parkboom / Kapelboom / Bomendij / Bomendreef / Knotboom / Welkomatboom / Herdenkingsboom / Bomengroep / Markeringsboom /	
Context en relatie	/	
Soortnaam	Platanus x hispanica; plataan	
Atmetingen		
Omtrek op 150cm	582cm	Zie opmerking fiche aoe
Totale hoogte	18m	
Enthoogte	Nvt.	
Hoogte takvrije stam	+/- 4m	
Knothoogte	Nvt.	
Grootste diameter kruin	12m50	
Indien lijn/vlak/groep	Nvt.	
Aantal	/	
Aantal verdwenen	/	
Aantal rjen	/	
Conditie	eerste indruk doed (0) — slecht (1) — matig (2) — goed (3) — zeer goed (4)	
Bladbezetting	Normaal / Weinig	
Zwammen	Nee / de	
Breuken/Scheuren	Nee / de	
Wortel of stamvoet schade	Nee / de	
Schors schade	Nee / Ja	
Bemerkingen conditie		

Standplaats			
Verharding kroonprojectie	80 % onverhard	% half verhard	20 % verhard
Wegen/Paden	Nee / Ja	Straat en fietspad	
Obstakels	Nee / Ja	Bank	
Wetervlakken	Nee / Ja		
Omschrijving standplaats	Sterk verstedelijkt gebied — of dorpskern Gesloten bebouwing Open of halfopen bebouwing Overgangszone landelijk gebied Landelijk gebied		
Huidig beheer; Recentelijk gesnoeid.			
Gewenst beheer; niets doen — snoeien — verzorging — nader onderzoek — reëren			
Verwijderen opschot.			
Jaarlijkse opvolging van de boom is vereist.			
Urgentie hoog — matig — laag			
Waardering Erfgoedwaarde; 4+; gelet op de waarden gegeven door AOE (artistieke waarde, sociaal-culturele waarde, historische waarde en volkskundige waarde) en de bescherming als monument. Dit door zijn bijzondere vorm, leeftijd en als markeringsboom. Alsook de mogelijke relatie met de natuursteen ontginning in de buurt.			
Beeldbepalend waarde; 4; Als baken in het landschap. En zijn bijzonder esthetische kwaliteiten en vorm. Heeft ook een duidelijke ruimtelijk-structurende functie op zijn omgeving.			
Ecologisch waarde			
Opmerkingen af schets			
Heeft een zeer gedrongen en grillige groeivorm. Plaatselijk ook gekend als de 'zwangere plataan'.			
'De bescherming als monument betreft een gewone plataan aangeplant als hoekboom op een kruispunt van wegen ter markering van de perceelgrenzen.' aldus AOE. Heden zijn de meeste aan tak wegen op het kruispunt verdwenen.			
Mogelijke relatie met de natuursteen ontginning dient verder onderzocht te worden.			
Wellicht één van de meest markante bomen op het grondgebied van de stad Tienen.			
Agentschap onroerend erfgoed; beschermd monument; https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/131501			

METHODOLOGIE

Eigen fiches

o.b.v.

- Visual Tree Assessment
- Inventaris houtig erfgoed
- Boomwaardecalculator

Oktober 2020 – februari 2021

561 geïnventariseerde **bomen** op het grondgebied Tienen

83 fiches of eenheden

niet exhaustieve lijst

Hortus Thenensis oftewel stadspark (nog) niet opgenomen

RESLUTATEN

561 geïnventariseerde **bomen** op
het grondgebied Tienen

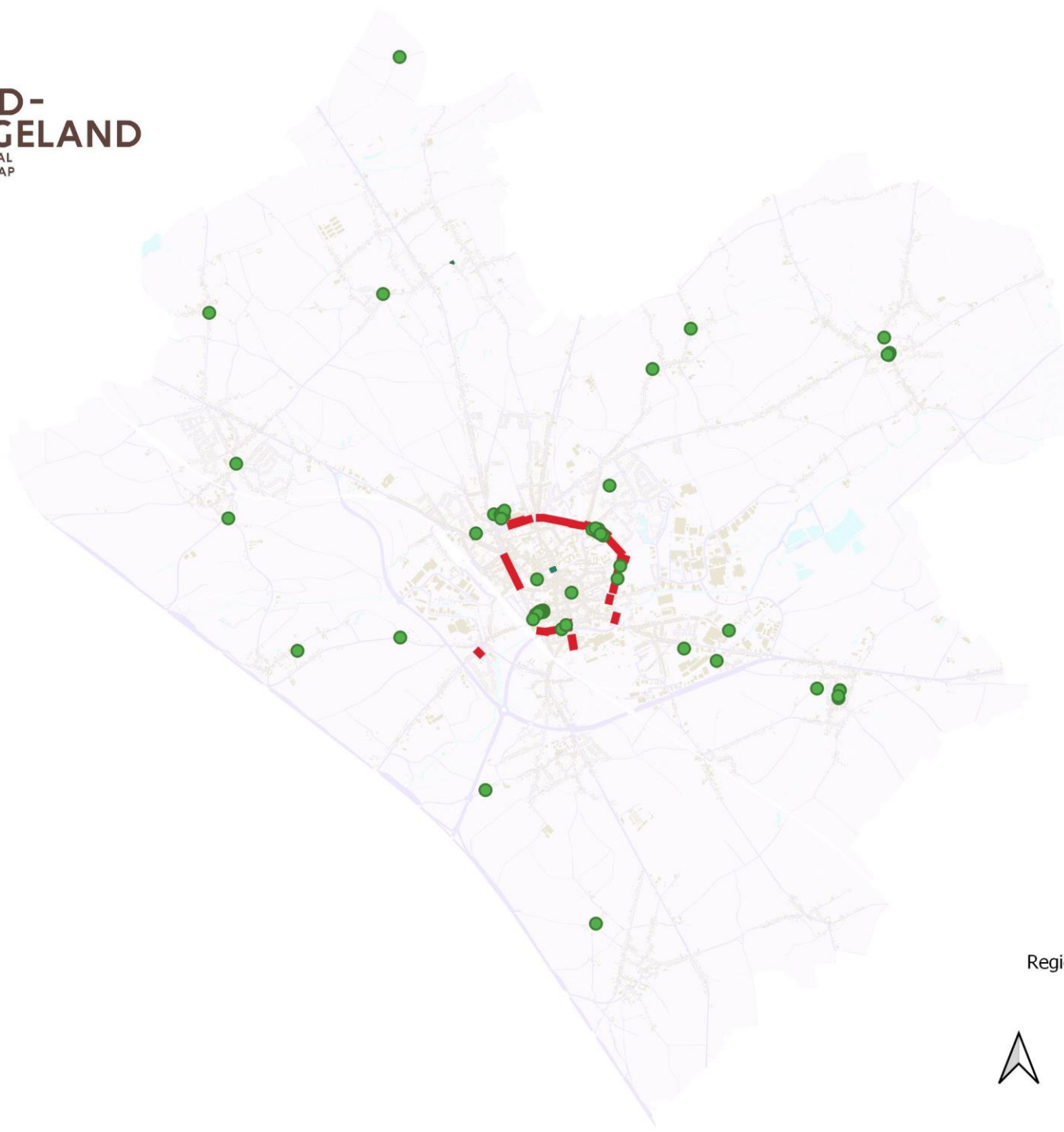
Punten

Lijnen

Vlakken

Legende

- Punten
- Lijnen
- Vlakken

Algemeen overzicht

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

561 geïnventariseerde **bomen** op
het grondgebied Tienen

Punten

Lijnen

Vlakken

Legende

- Punten
- Lijnen
- Vlakken

Algemeen overzicht
centrum Tienen

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

grote groepen met bomen

‘slechts’ 3 = **25 bomen**

= VT

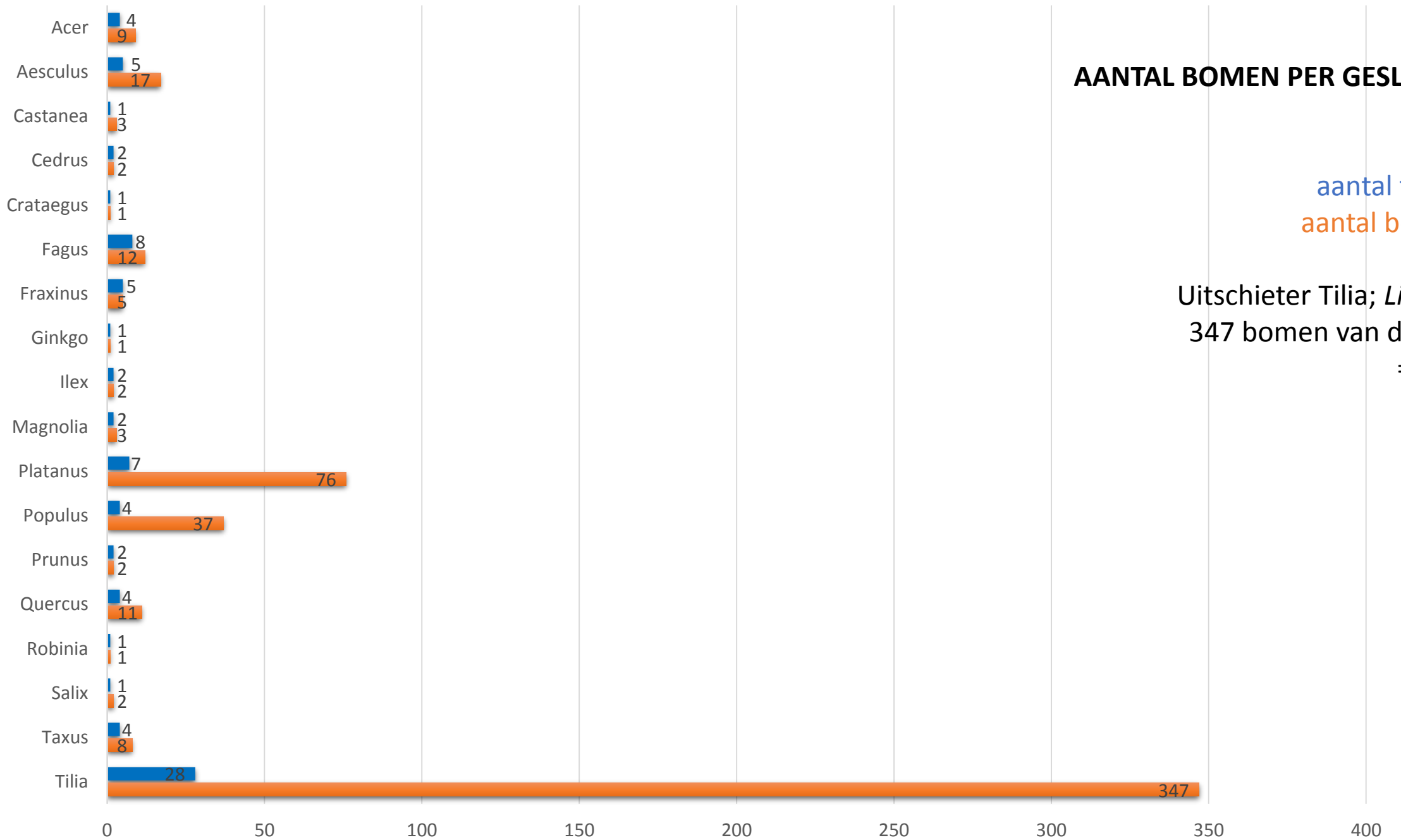
VTtie0001
Kastanjes Heldensquare

VTtie0002
Jonge lindes Oplintersepoort

VTvis 0001
Lindes Piëtakapel

AANTAL BOMEN PER GESLACHT

aantal fiches
aantal bomen

Uitschieter Tilia; *Linde* =
347 bomen van de 561
= 62%

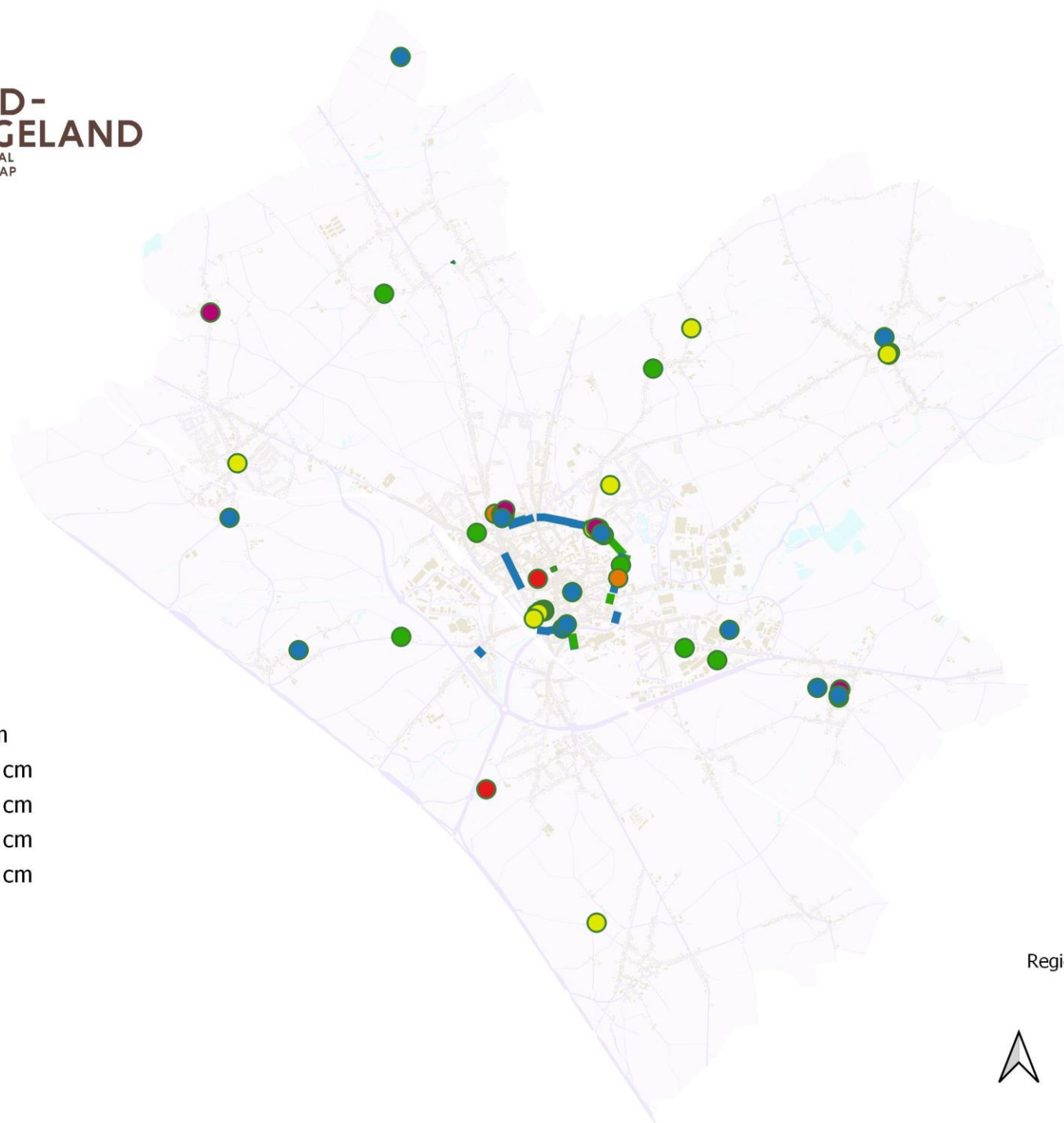
OMTREK

Gemiddeldes

op 150cm hoogte tenzij
uitzonderingen

Legende

- 0 - 100 cm
- 100 - 200 cm
- 200 - 300 cm
- 300 - 400 cm
- 400 - 500 cm
- +500 cm

Omtrek

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

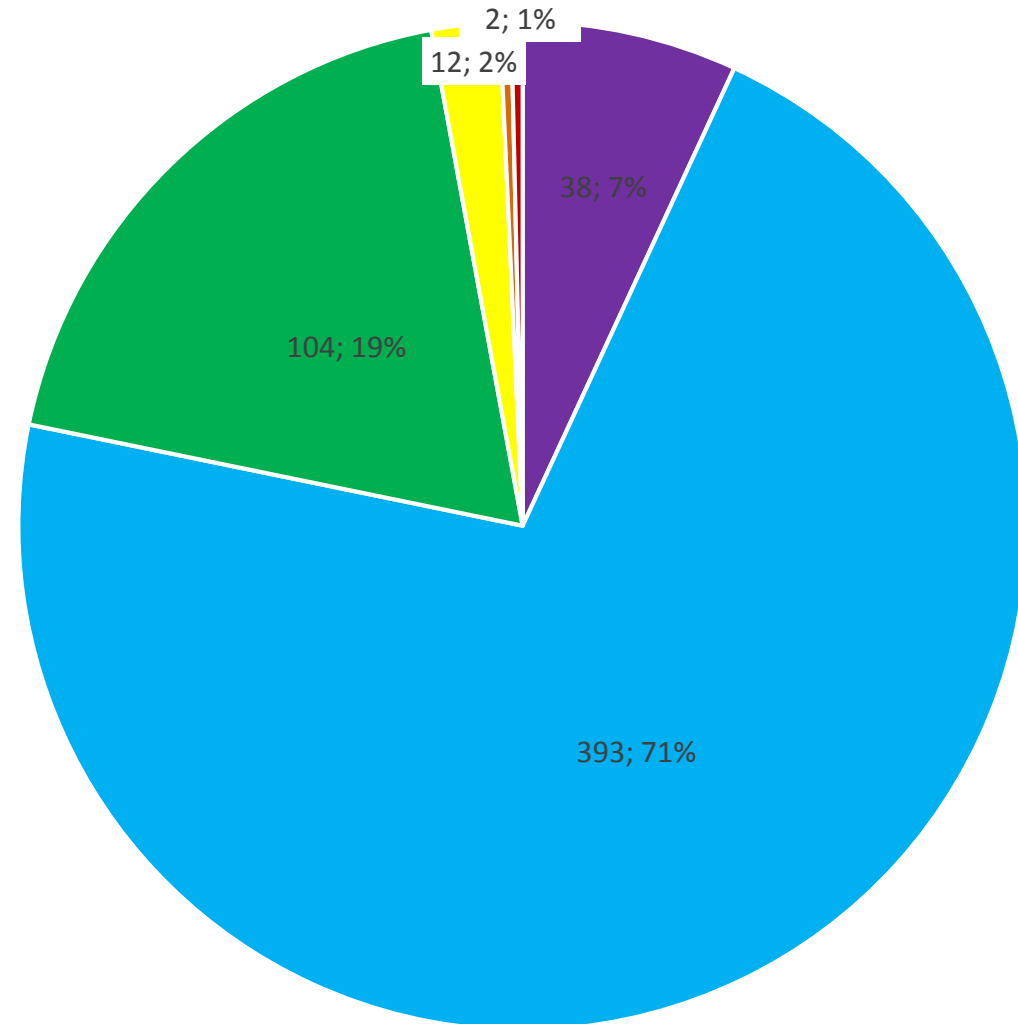
4 maart 2021

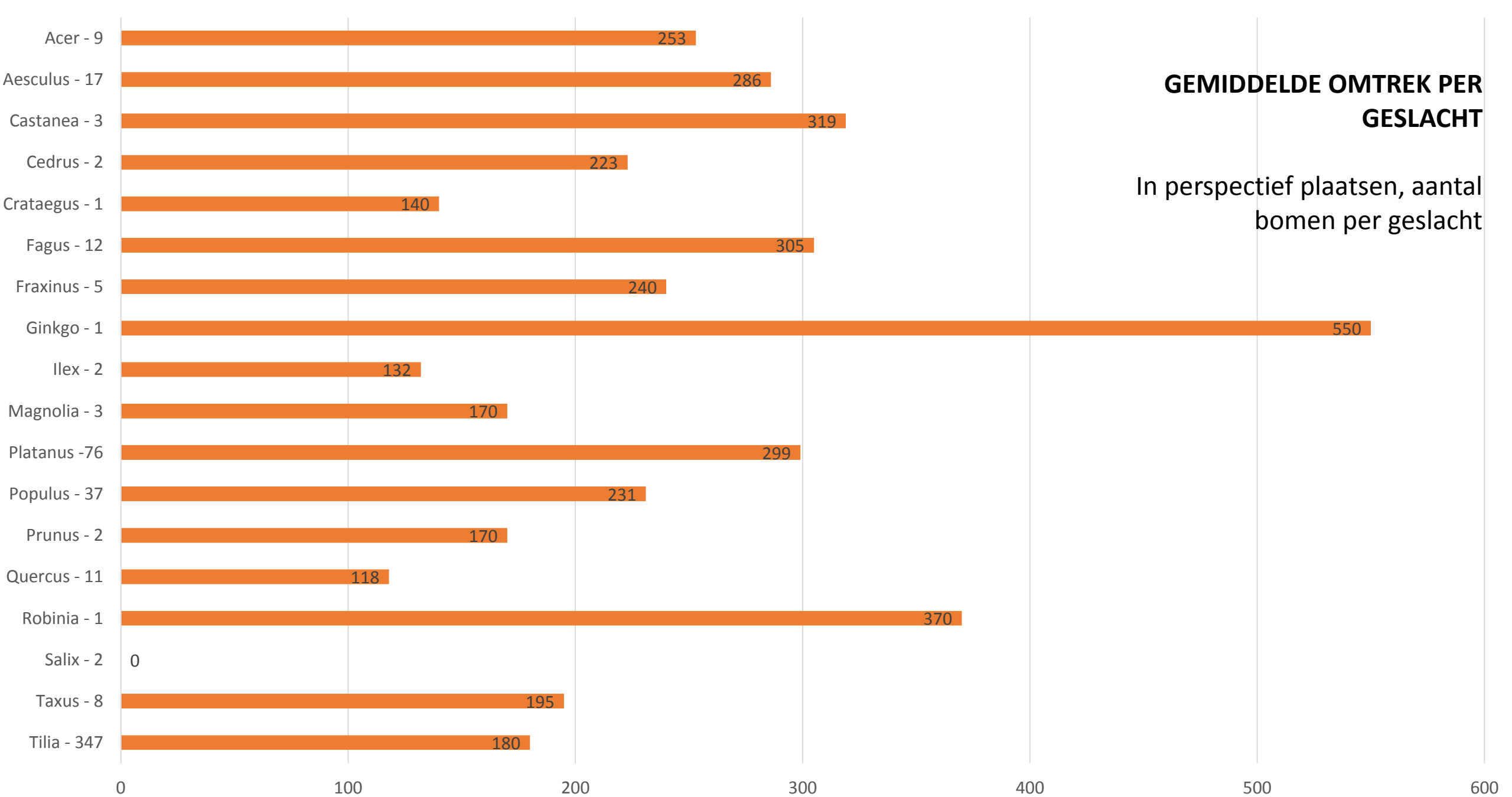
561 bomen
per klasse

0 – 100cm = 38	7%
100 – 200cm = 393	71%
200 – 300cm = 104	19%
300 – 400cm = 12	2%
400 – 500cm = 2	1%
500 – 600cm = 2	1%

Gemiddelde omtrek = 224 cm

■ 0 tot 100 cm
 ■ 100 tot 200 cm
 ■ 200 tot 300 cm
 ■ 300 tot 400 cm
 ■ 400 tot 500 cm
 ■ 500 tot 600 cm

Gemeten op 150cm hoogte

PTbos0001
Opgaande plataan
Platanus x hispanica

PTtie0001
Japanse notenboom
Ginkgo biloba

PTtie00016
Solitaire plataan Park Passionisten
Platanus x hispanica

Gemeten op 150cm hoogte

PTbos0001
Opgaande plataan
Platanus x hispanica
582cm

PTtie0001
Japanse notenboom
Ginkgo biloba
550cm

PTtie00016
Solitaire plataan Park Passionisten
Platanus x hispanica
429cm

CONDITIE EERSTE INDRUK

0 = dood

1 = slecht

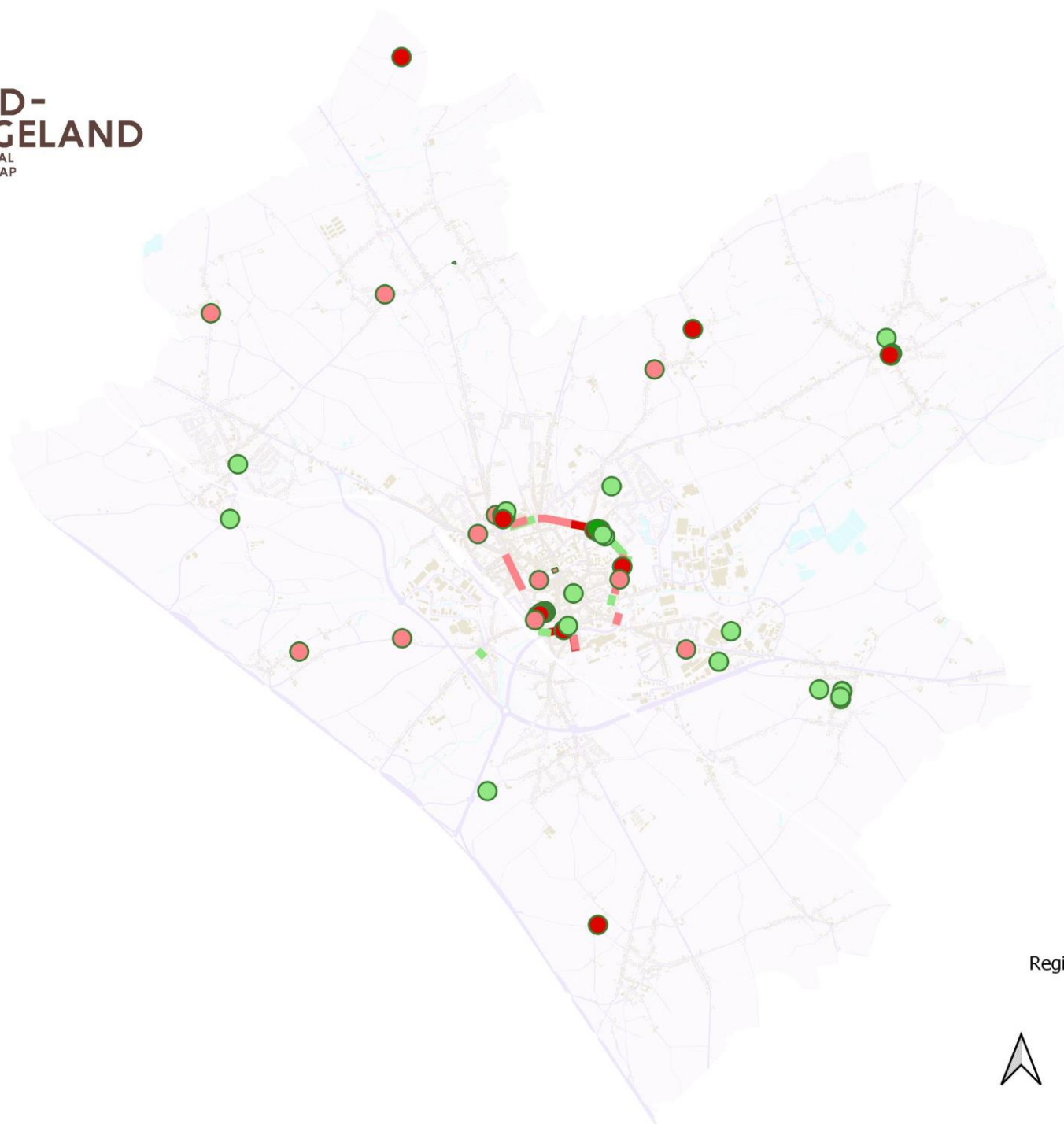
2 = matig

3 = goed

4 = zeer goed

Legende

- 1
- 2
- 3
- 4

Eerste indruk

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

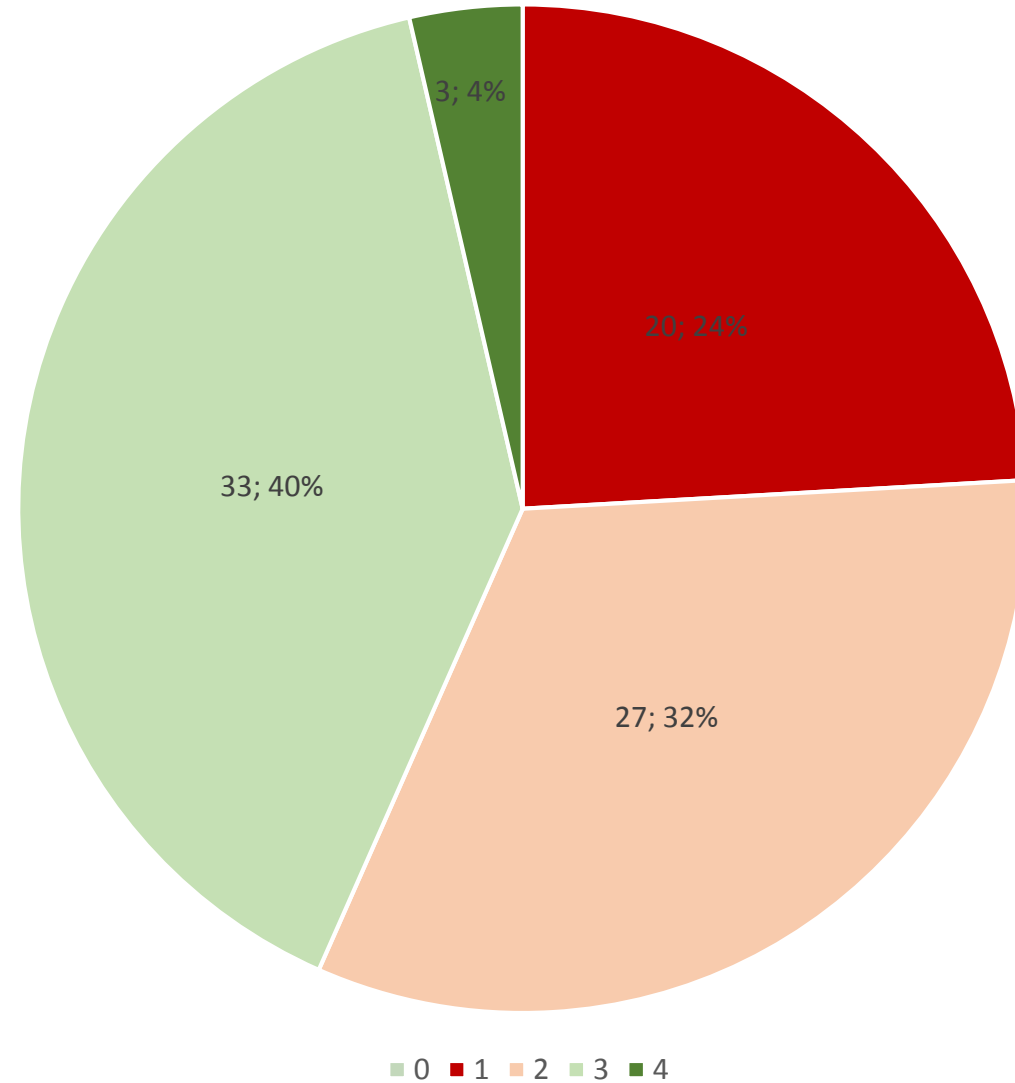
4 maart 2021

83 fiches
per klasse

0 = 0	0%	dood
1 = 20	24%	slecht
2 = 27	32%	matig
3 = 33	40%	goed
4 = 3	4%	zeer goed

Gemiddelde waarde = 2,22

Klasse 1 bomen: 'slechte conditie'

PTgoe0001
Bruine beuk
Aststraat

PTvis0002
Meidoorn met
veldkapel
Driesstraat

LTtie0017
Linde dreef
Moespikvest

PTopl0006
Esdoorn 2 Pastorij
Oplinter

LTtie0008
Linde rij
Kabbeekvest

PThak0002
Gekandelaarde es
1 pastorij
Hakendover

URGENTIE WERKEN

0 = geen werken

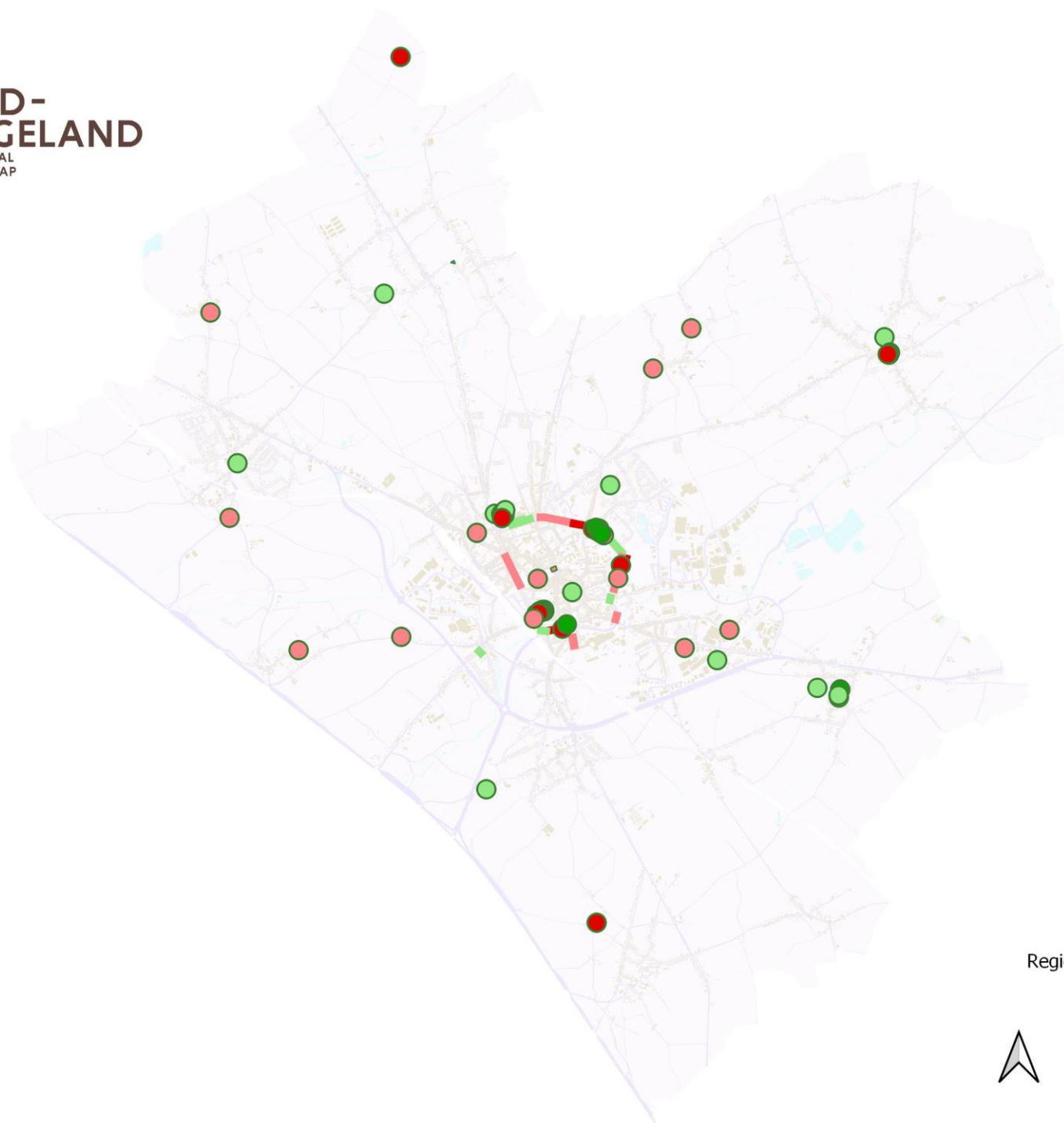
1 = laag

2 = matig

3 = hoog

Legende

- 0
- 1
- 2
- 3

Urgentie werken

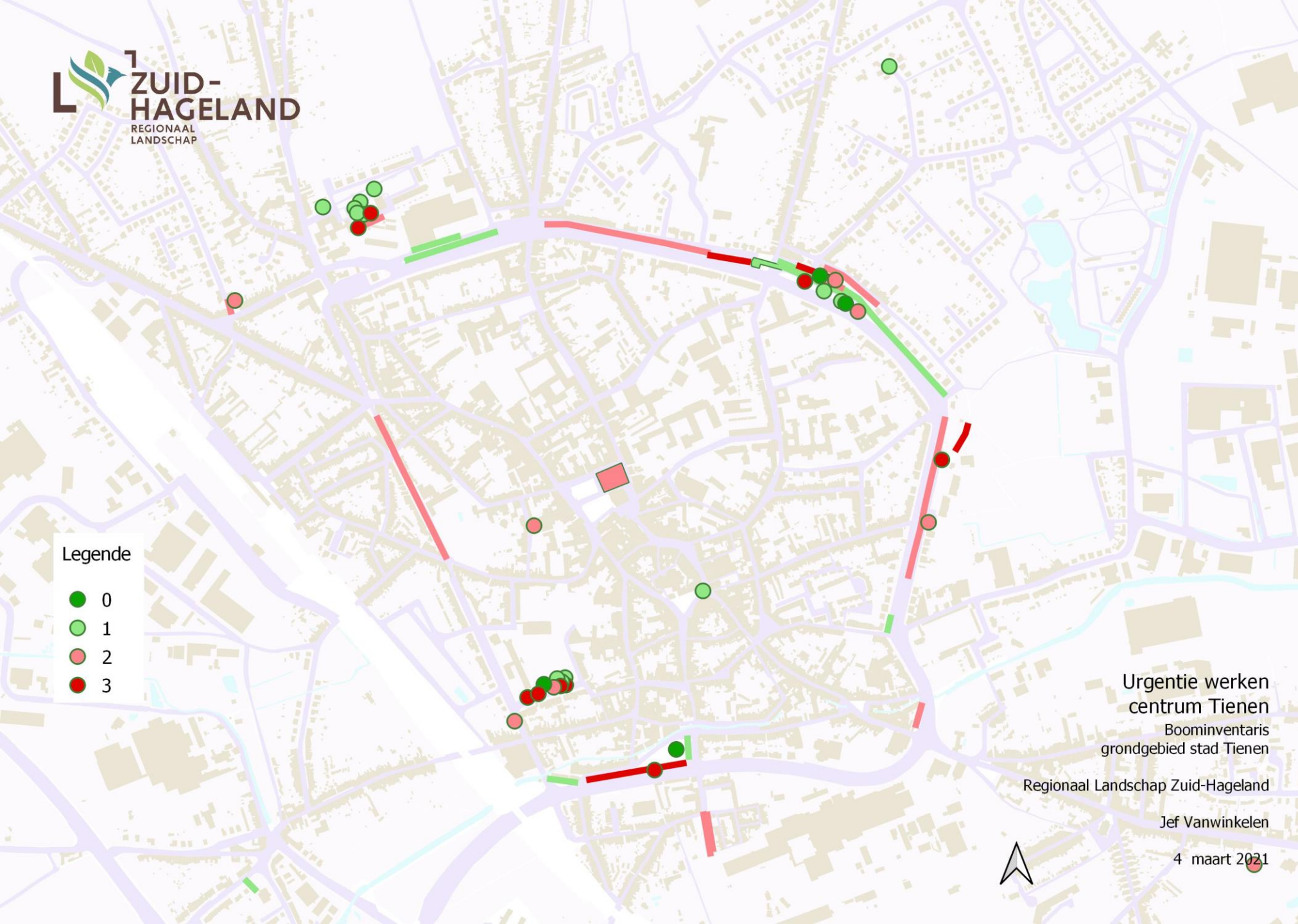
Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

Legende

- 0
- 1
- 2
- 3

URGENTIE WERKEN

0 = geen werken

1 = laag

2 = matig

3 = hoog

Urgentie werken
centrum Tienen
Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

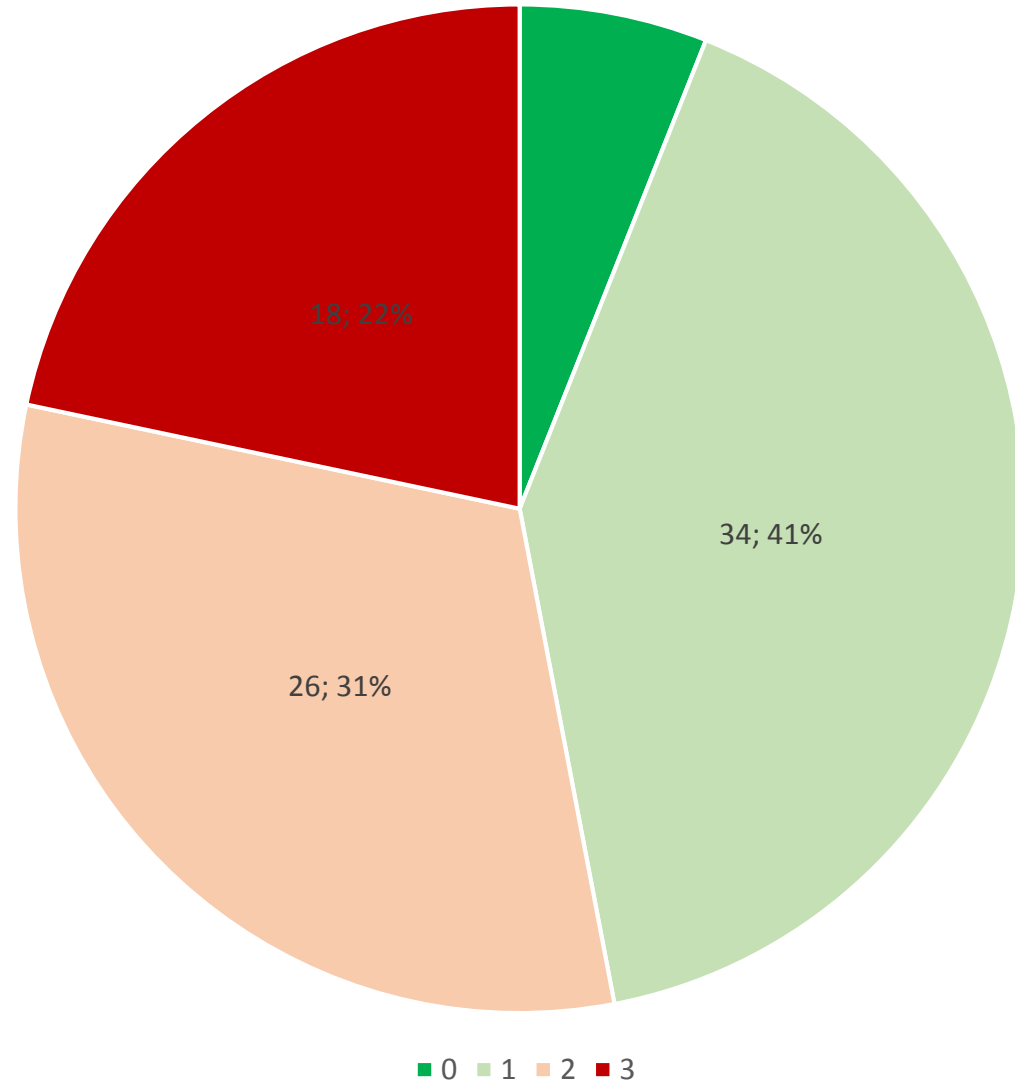
Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

83 fiches
per klasse

0 = 5	6%
1 = 34	41%
2 = 26	31%
3 = 18	22%

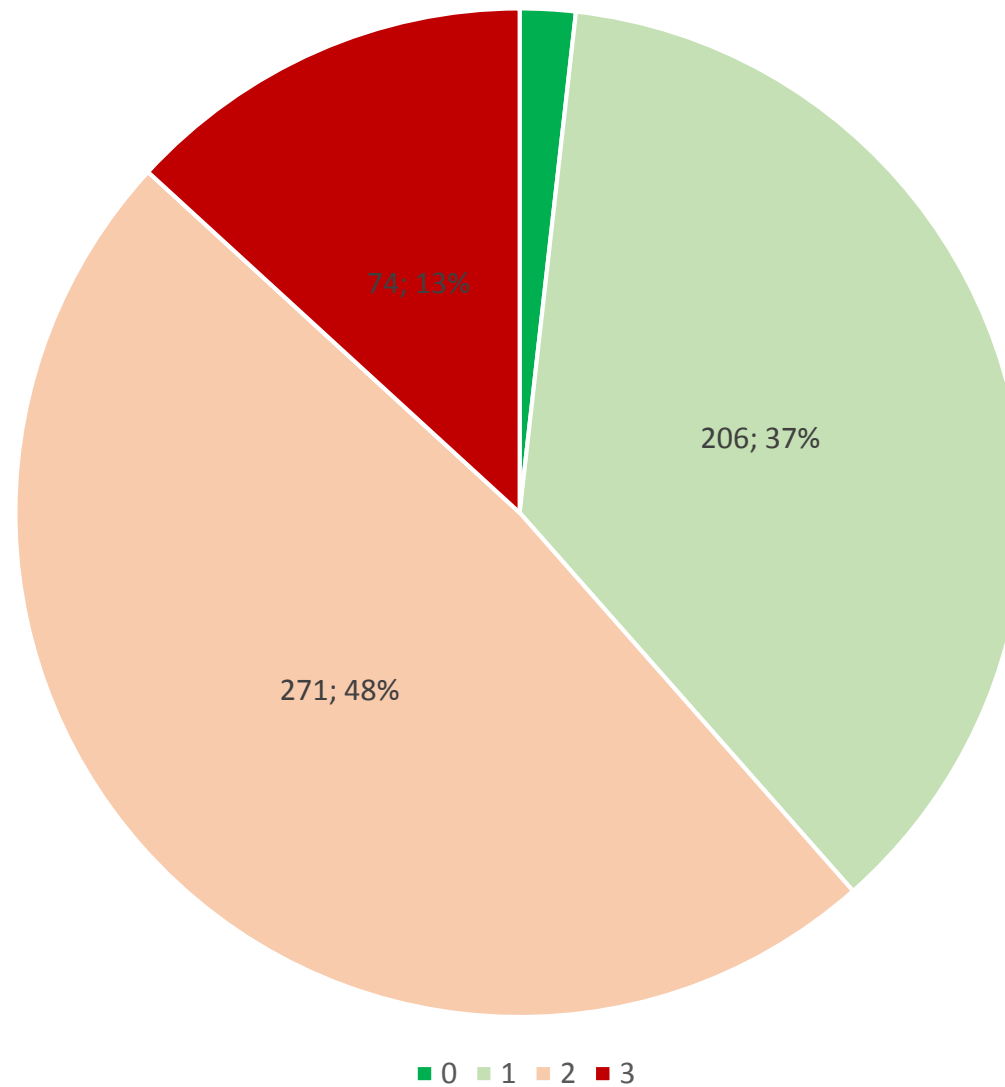
Gemiddelde waarde = 1,69

561 bomen
per klasse

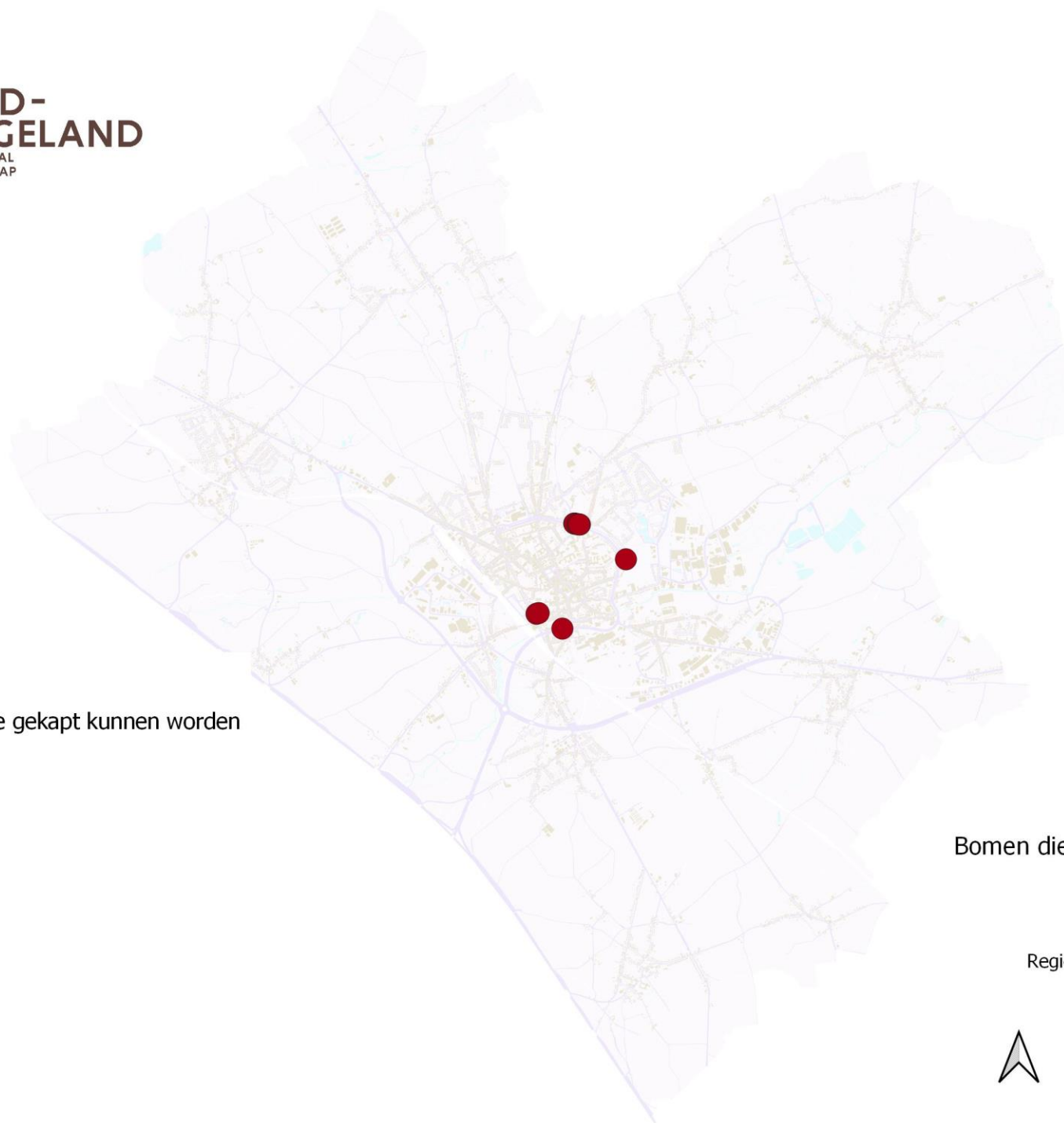
0 = 10	2%
1 = 206	37%
2 = 271	48%
3 = 74	13%

Gemiddelde waarde = 1,69

BOMEN DIE MOGELIJKS GEVELD MOETEN WORDEN

In het kader van
veiligheidsoverwegingen

Legende

- Bomen die gekapt kunnen worden

Bomen die gekapt kunnen worden

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

BOMEN DIE MOGELIJKS GEVELD MOETEN WORDEN

In het kader van
veiligheidsoverwegingen
→ Verder te onderzoeken

LTtie0008
Linde rij Kabbeekvest
8 bomen

PTtie0014
Beuk St Joris park 1
1 boom

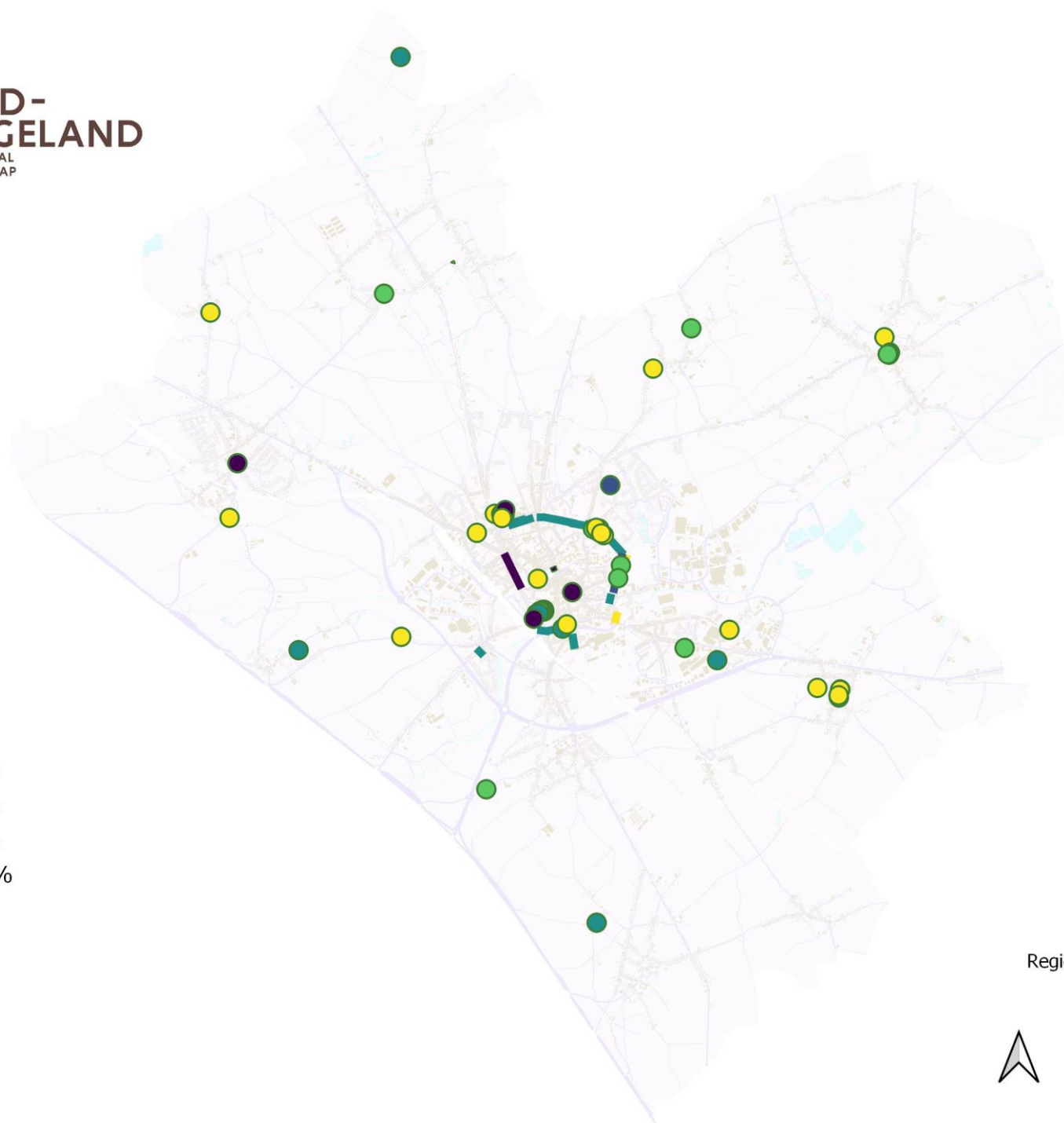
PTtie0015
Beuk St Joris park 2
1 boom

PTtie0033
Linde Moespikvest
1 boom

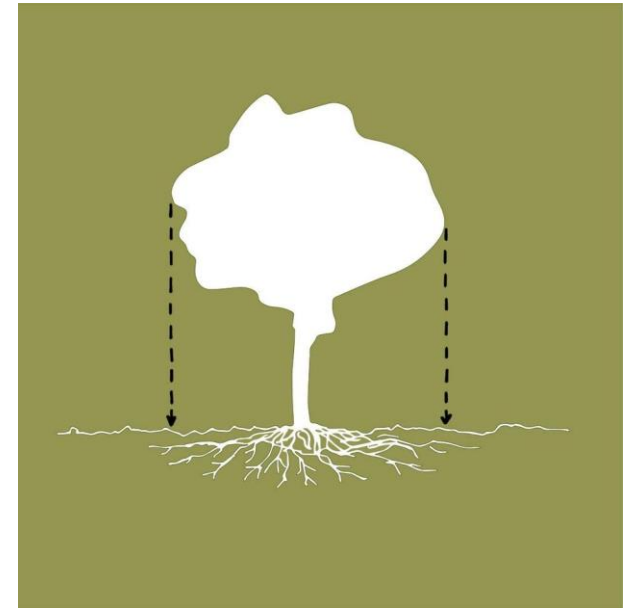
LTtie0014
Populier Sabooike
1 boom

Legende

- 0 - 20 %
- 20 - 40 %
- 40 - 60 %
- 60 - 80 %
- 80 - 100 %

**% ONVERHARD IN DE
KROONPROJECTIE**

% Onverhard

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

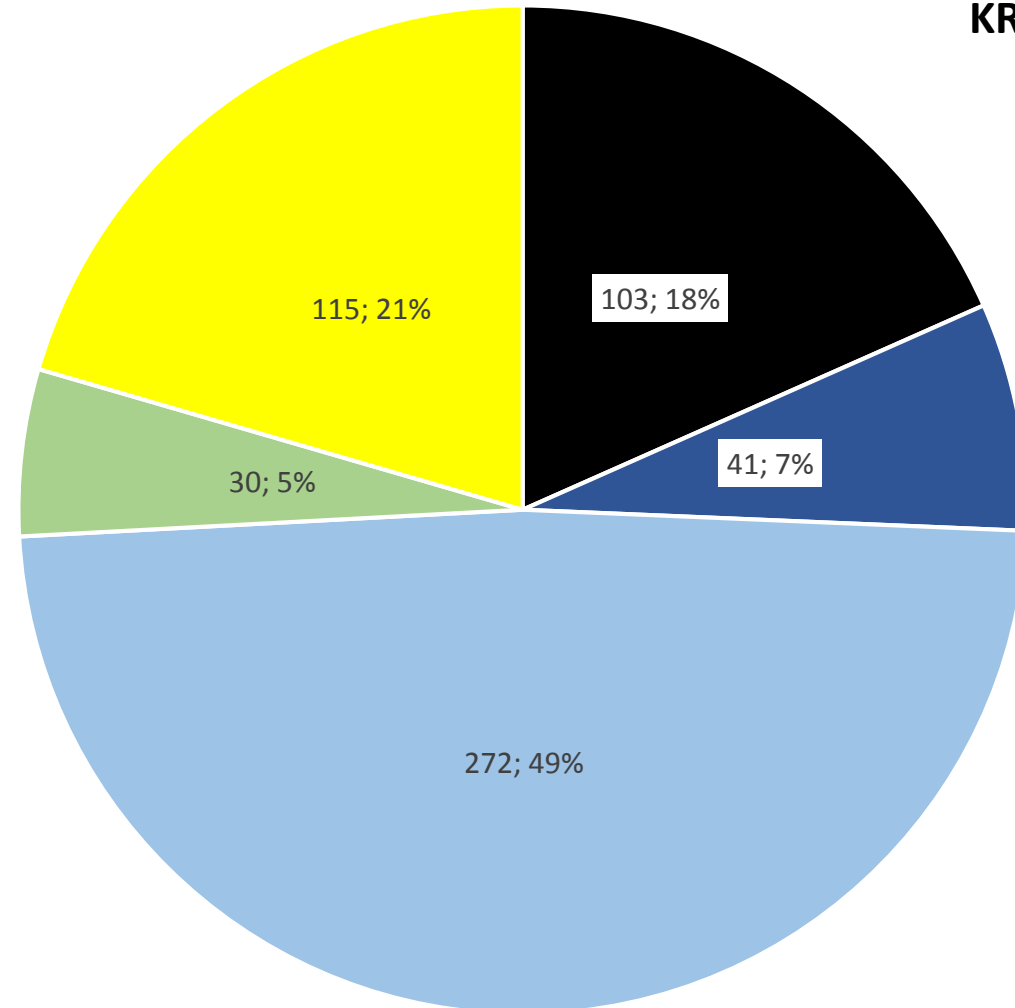
4 maart 2021

561 bomen
per klasse

0 tot 20%	= 103	18%
20 tot 40%	= 41	7%
40 tot 60%	= 272	49%
60 tot 80%	= 30	5%
80 tot 100%	= 115	21%

Gemiddelde waarde = 73%

■ 0 tot 20 ■ 20 tot 40 ■ 40 tot 60 ■ 60 tot 80 ■ 80 tot 100

Sommige bomen verdragen beter verhardingen dan andere

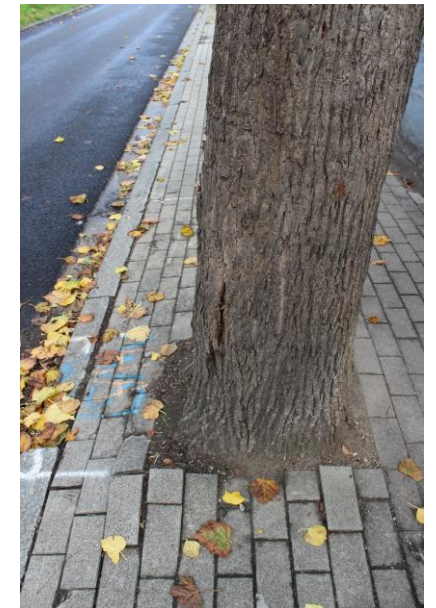
PTkum0002
Maalderijweg

PTtie0035
Goossensvest

PTtie0002
Veemarkt

LTtie0020
Astridvest

Vlaams niveau

Onroerend erfgoed

Op Vlaams niveau maken we een onderscheid tussen drie verschillende statuten met elk eigen juridische gevolgen:

- Geïnteriseerd onroerend erfgoed
- Vastgesteld onroerend erfgoed
- Beschermd onroerend erfgoed

Lokaal niveau

Een stad, gemeente, heemkring of andere erfgoedvereniging kan ook op lokaal niveau een inventaris opmaken van het aanwezige waardevolle erfgoed. Zo'n lokale erfgoedinventaris kan de basis vormen van een gemeentelijk of stedelijk erfgoedbeleid zodat het erfgoed meegenomen wordt in de lokale ruimtelijke planning, in de toeristische ontwikkelingen,

...

Sommigen steden, gemeenten en zelfs provincies bieden bovendien financiële ondersteuning aan eigenaars en beheerders voor het behoud en beheer van waardevol niet-beschermd erfgoed. Voor meer informatie hierover neem je contact op met je gemeente of stad.

ERFGOEDWAARDE

4 “klassen”

Iedere boom heeft erfgoedwaarde

1 = *Minder waardevol erfgoed*

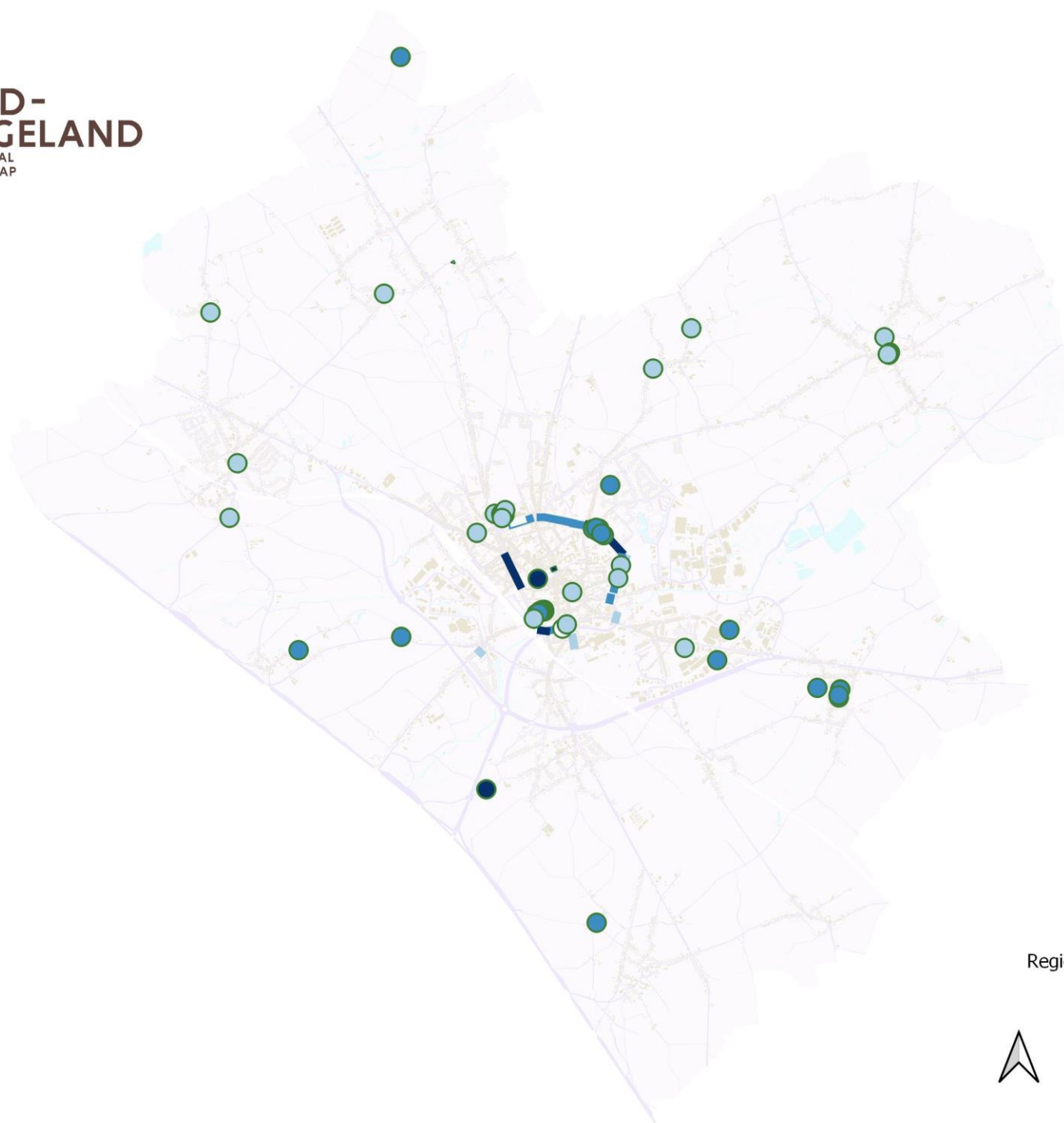
2 = *Geïnteriseerd erfgoed*

3 = *Vastgesteld erfgoed*

4 = *Beschermd erfgoed*

En op basis van de 13 erkende erfgoedwaarden

Geïnspireerd op agentschap
Onroerend Erfgoed

Legende

- 1
- 2
- 3
- 4

ERFGOEDWAARDE

4 “klassen”

Iedere boom heeft erfgoedwaarde

1 = *Minder waardevol erfgoed*

2 = *Geinventariseerd erfgoed*

3 = *Vastgesteld erfgoed*

4 = *Beschermd erfgoed*

Erfgoedwaarde

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

Legende

- 1
- 2
- 3
- 4

Erfgoedwaarde
centrum Tienen
Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

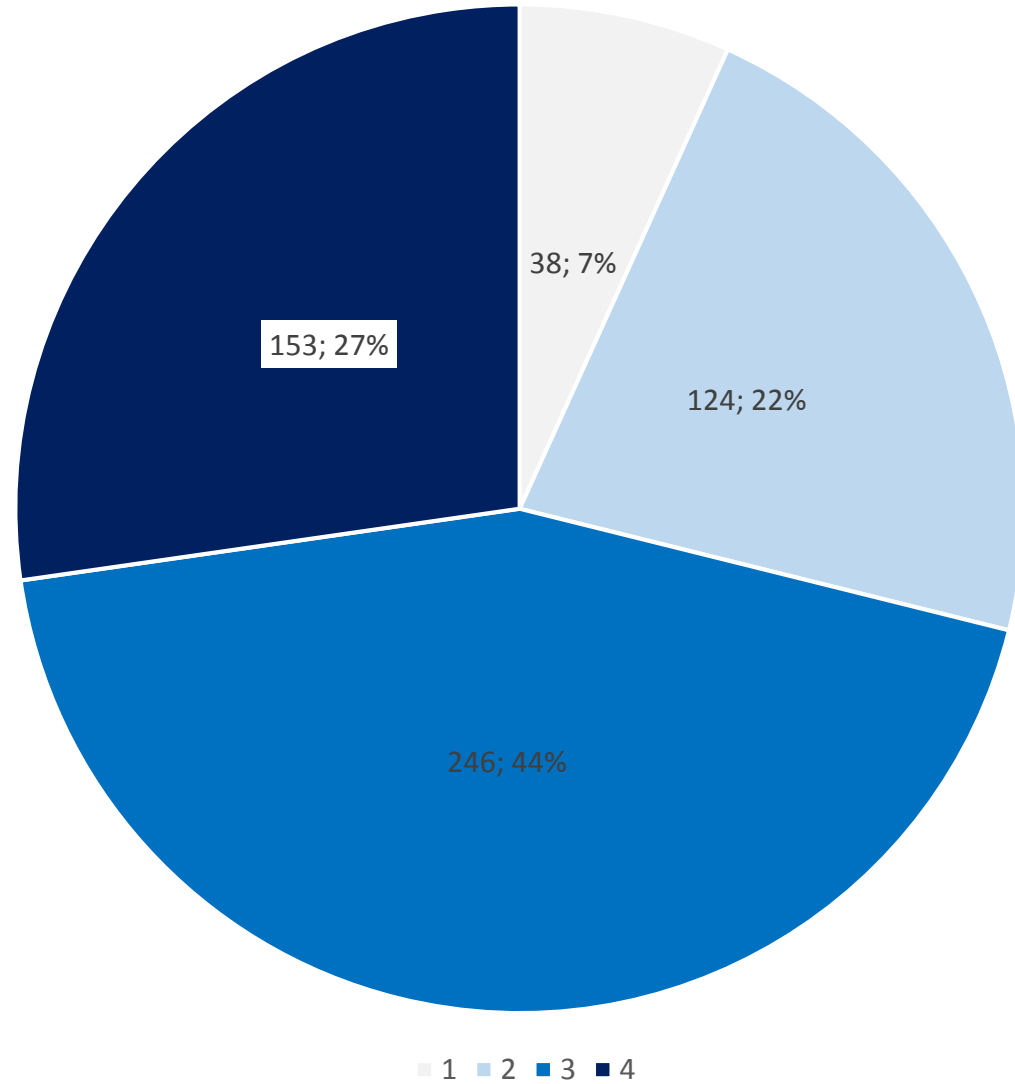
4 maart 2021

561 bomen
per klasse

1 = 38 3%
2 = 124 23%
3 = 246 46%
4 = 153 28%

Gemiddelde waarde = 2,54

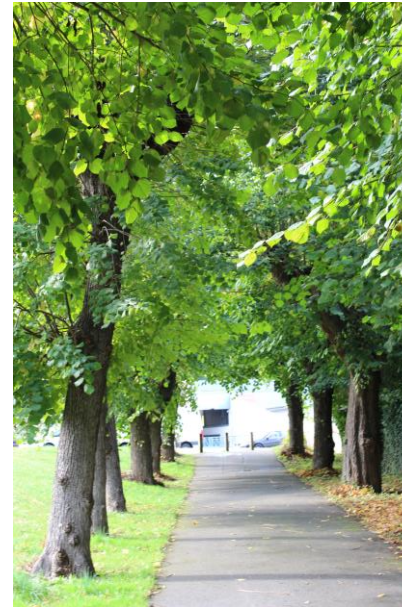
PTbos0001
Opgaande plataan

PTtie0001
Japanse
notenboom

LTtie0010
Gekandelaarde
Platanen
Sliksteenvest

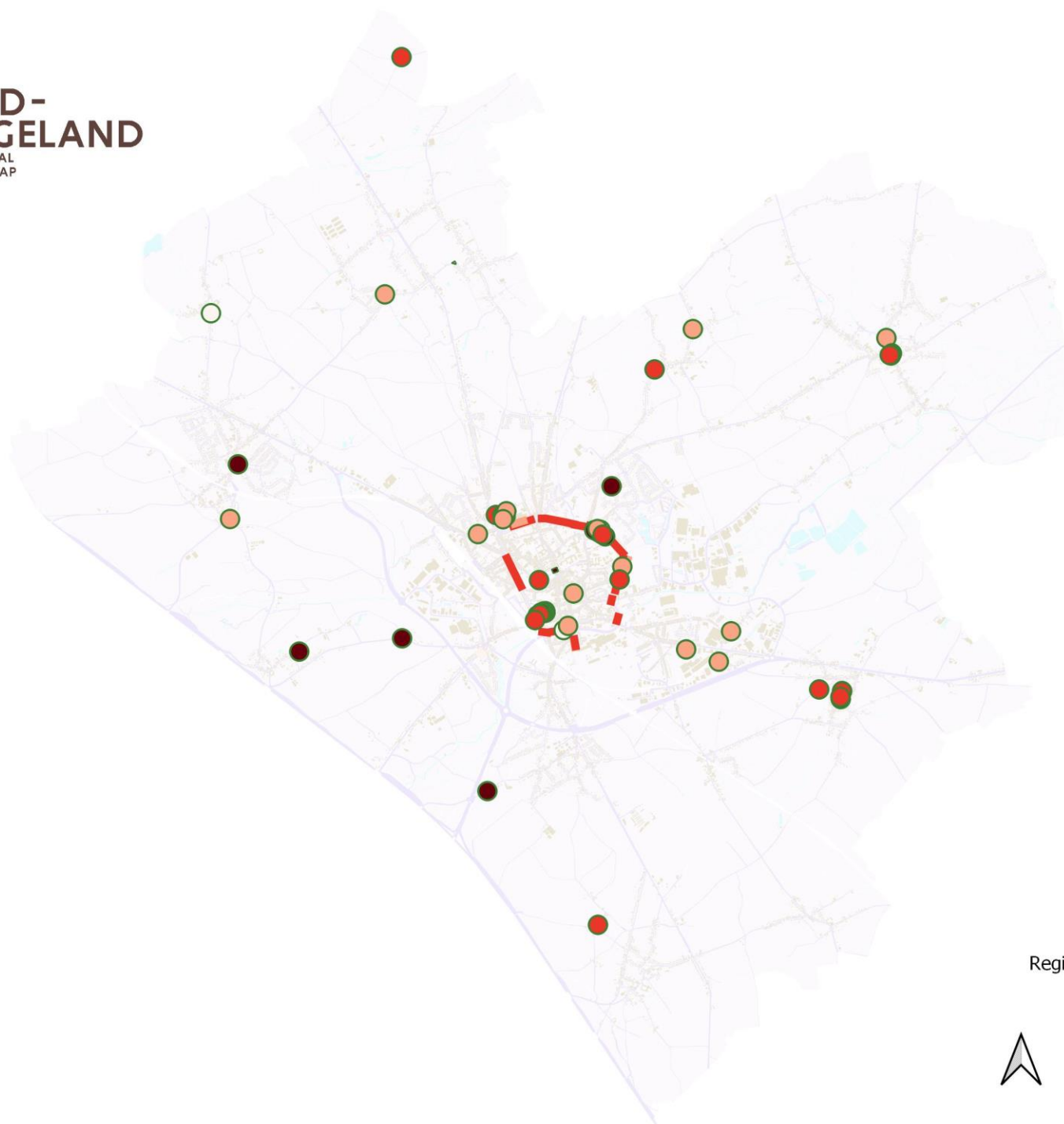
LTtie0019
Geknotte linde
dreef
Driemolenstraat

LTtie0020
Geknotte linde
dreef Astridvest

VTtie0001
Kastanjes
Heldensquare

Legende

- 1
- 2
- 3
- 4

BEELDBEPALENDE WAARDE

4 “klassen”
Iedere boom heeft een
beeldbepalende waarde

1 = *Weinig beeldbepalend*

2 = *Beeldbepalend op de directe
omgeving*

3 = *Beeldbepalend op de directe en
indirecte omgeving*

4 = *Zeer beeldbepalend op directe
en indirecte omgeving*

Beeldbepalende waarde

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

*Ook esthetische aspecten
spelen hier een rol*

BEELDBEPALENDE WAARDE

Tienen centrum

Legende

- 1
- 2
- 3
- 4

Beeldbepalende waarde
centrum Tienen

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

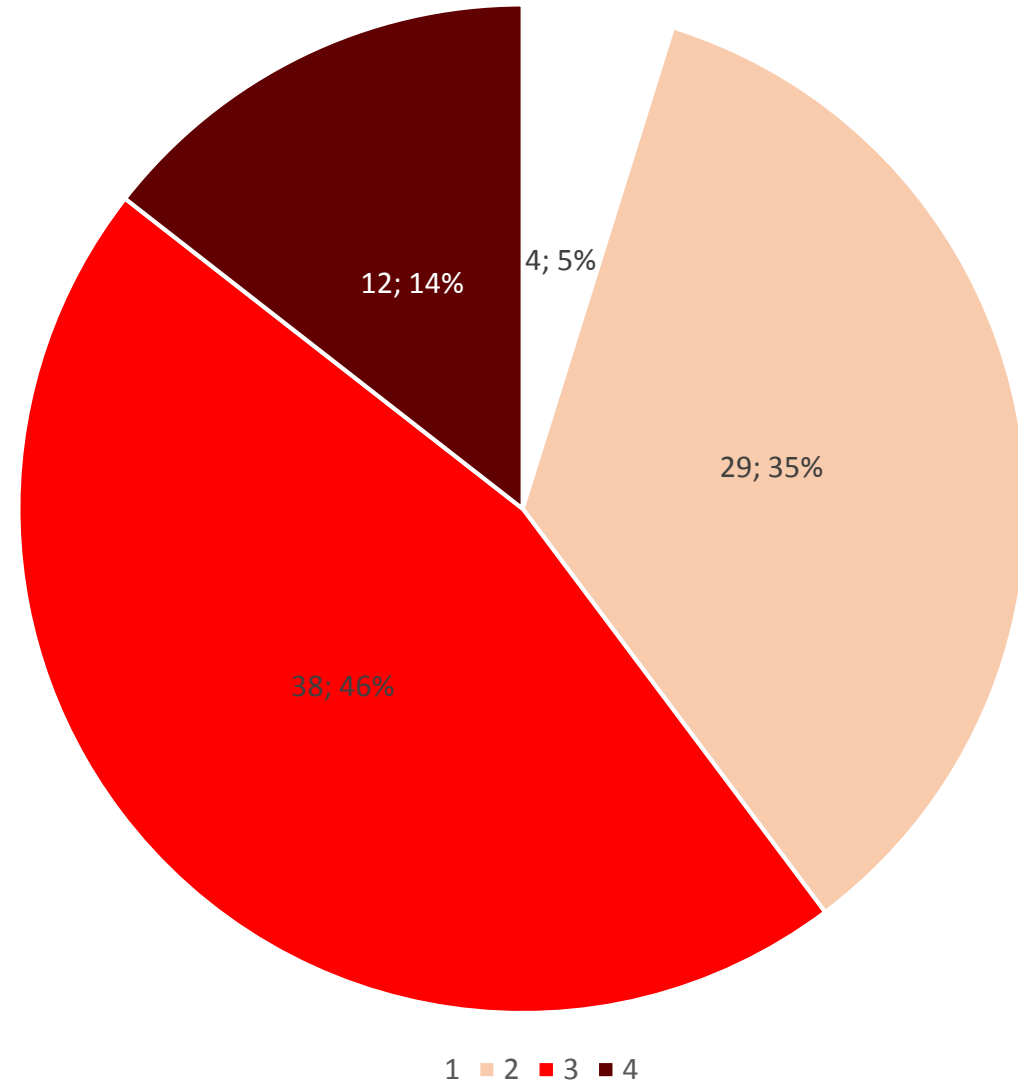

BEELDBEPALENDE WAARDE

83 fiches
per klasse

1 = 4	5%
2 = 29	35%
3 = 38	46%
4 = 12	14%

Gemiddelde waarde = 2,70

PTkum0001
Beuk Sint-Gillisplein

PToor0001
Twee opgaande
kapellindes

PTtie0036
Solitaire Beuk
Breynisseberg

PTtie0006
Drie opgaande
linden

PTtie0013
Vrijstaande linde
St Joris park

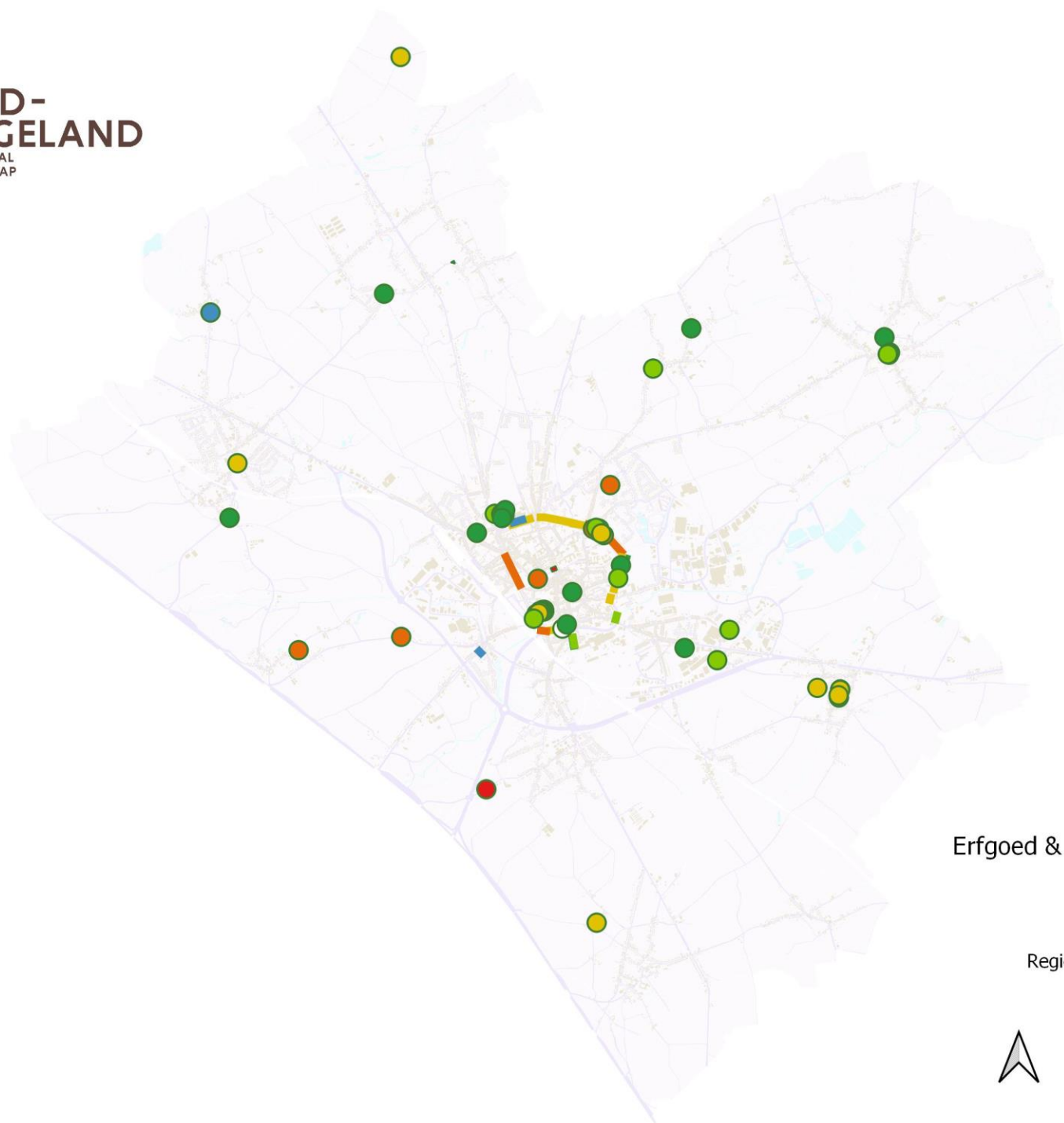
ERFGOEDWAARDE & BEELDBEPALENDE WAARDE

De som van de twee

Waarde tussen 2 en 8

Legende

- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

Erfgoed & Beeldbepalende waarde

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

4 maart 2021

ERFGOEDWAARDE & BEELDBEPALENDE WAARDE

Legende

- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

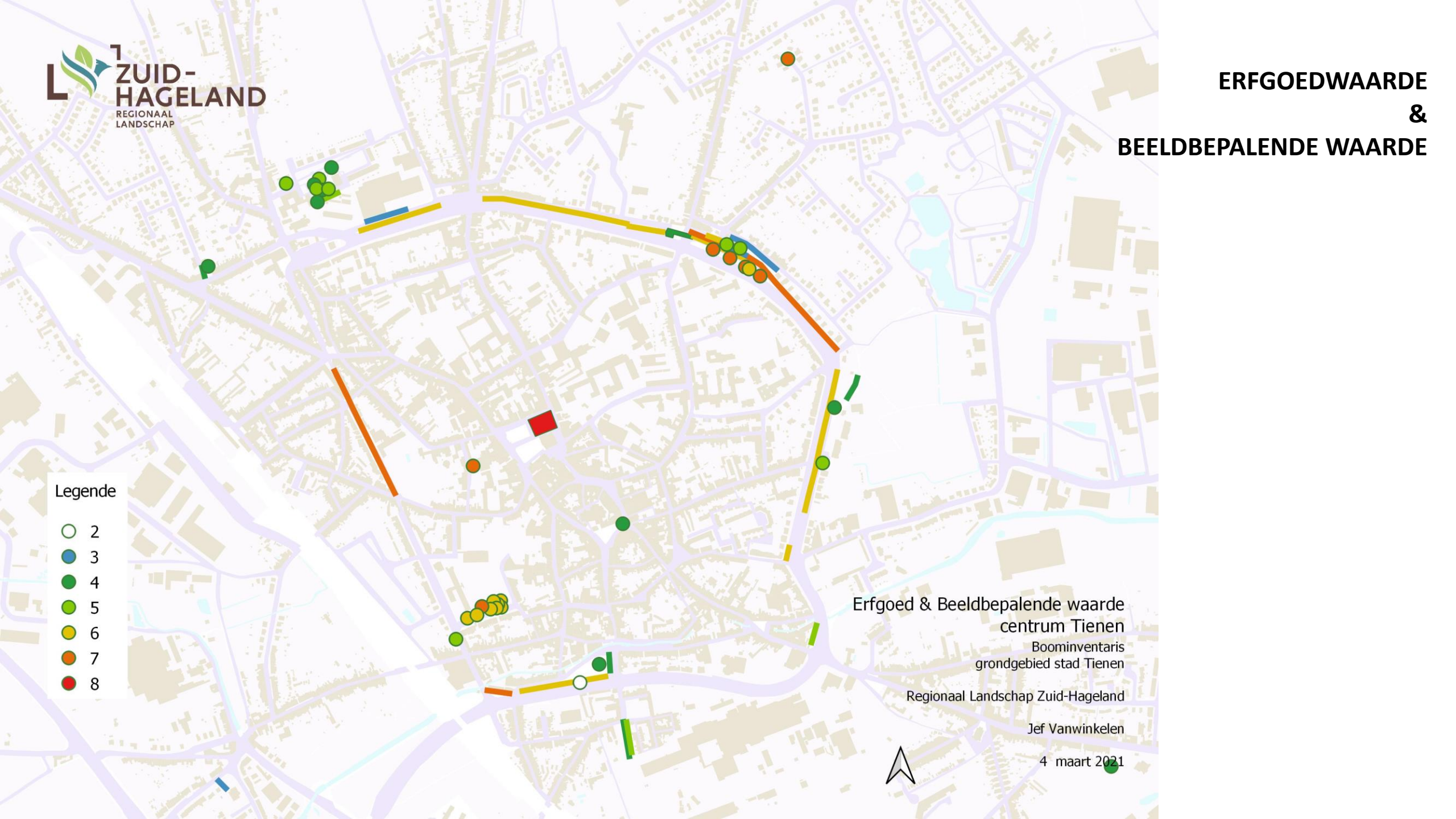
Erfgoed & Beeldbepalende waarde
centrum Tienen

Boominventaris
grondgebied stad Tienen

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

Jef Vanwinkelen

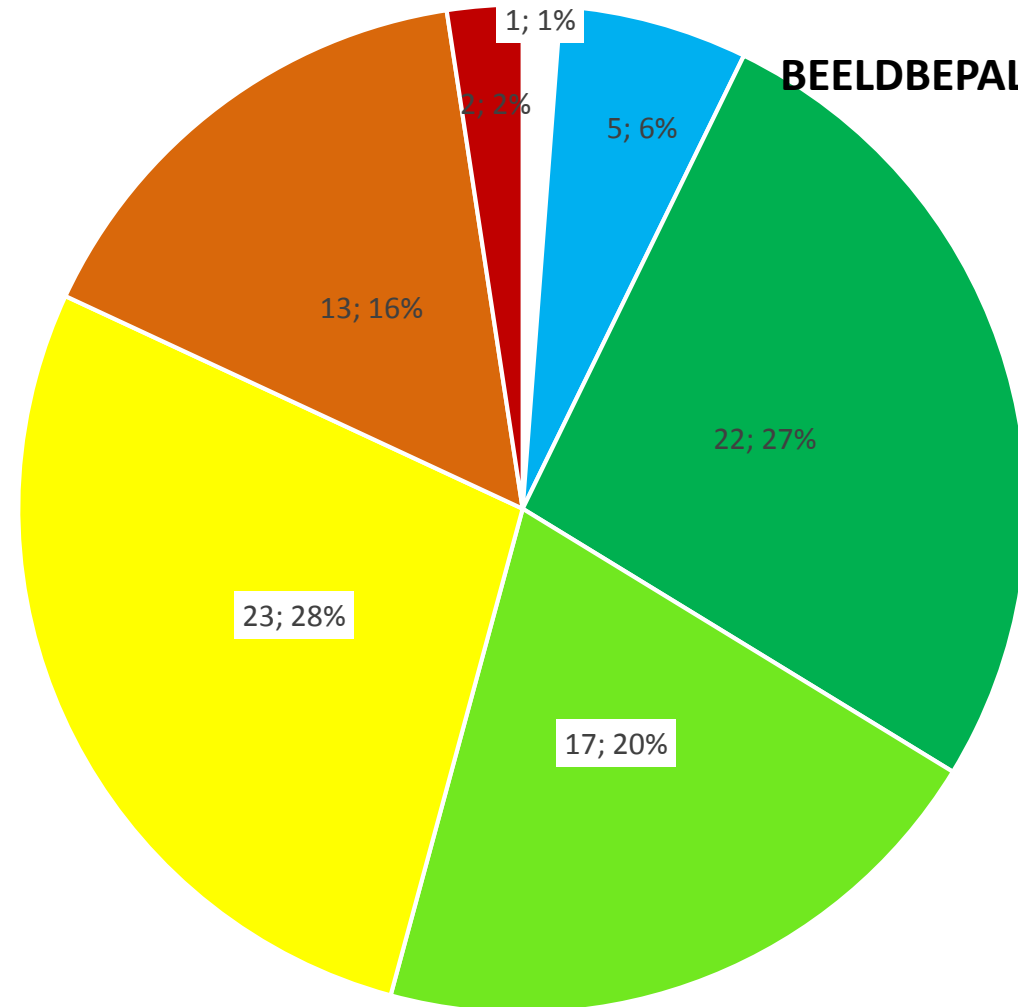
4 maart 2021

83 fiches
per klasse

2 = 1	1%
3 = 5	6%
4 = 22	27%
5 = 17	20%
6 = 23	28%
7 = 13	16%
8 = 2	2%

Gemiddelde waarde = 5,24

2 3 4 5 6 7 8

- **‘Bijzondere’ bomen – ‘waardevolle’ bomen – ‘markante’ bomen**
 - 561 bomen geïnventariseerd (81 ‘entiteiten’) + stadspark + ... (+ private eigendommen)
 - Relatief rijk bomenbestand
 - Vooral in stedelijk deel – in het bijzonder de Vesten
- **Huidige toestand bomen**
 - Uiteenlopende conditie
 - Nood aan aandacht/beheer: omwille van leeftijd, conditie, standplaats
 - Relatie tussen standplaats (o.a. verhardingen, graafwerken) en gezondheid boom
 - Relatief beperkt aantal soorten
 - 64% van aantal geïnventariseerde bomen = linde
 - 87% van aantal geïnventariseerde bomen = linde, plataan, populier, esdoorn, beuk (geslachten)

- Nood aan meer planmatige aanpak bomenbeheer:
 - ad hoc → proactief
 - Opstellen van bomenbeheerplan en/of bomenbeleidsplan
- Bomenbeheerplan
 - Zeer concreet en praktisch werkdocument
 - Per boom/entiteit een analyse:
 - Huidige toestand van de boom: vooral via VTA; eventueel extra technisch onderzoek
 - Toekomstperspectieven – eindbeeld van de boom
 - Beheeracties komende jaren/decennia
 - Selectie van bomen/entiteiten
 - Selectie bomen in beheer van de stad (AWV, kerkfabriek, scholen?)
 - Niet in beheer van de stad → informeren, sensibiliseren
 - Hoe ruim neem je de selectie voor bomenbeheerplan?
 - Aanbesteding aan boomverzorgers met ervaring en expertise (ETW-ETT)
 - 35% subsidie via provincie Vlaams-Brabant, dienst erfgoed
 - Bomenbeleidsplan: relatie met groenplan / beeldkwaliteitsplan?

- Actief beheer maar ook vooral voorkomen van schadelijke acties
 - Bewustwording bovengrondse en ondergrondse negatieve effecten
 - graafwerken, verhardingen, bemalingen, aanrijdingen, evenementen ...
 - eigen acties stad + vergunningen/toelatingen acties derden
- Inzetten op extra expertise en betrokkenheid
 - Intern: stadsdiensten (operationeel + planning)
 - Extern: gekwalificeerde boomverzorgers
- Aanplant nieuwe bomen
 - Afstemming op bestaand bomenbestand
 - Voldoende variatie in soorten/variëteiten
 - Juiste boom op juiste plaats
 - Bomencharter - bomenteller

- Communicatie en sensibilisatie
 - Groeiend draagvlak – betrokkenheid – urgentie
 - Meerdere insteken: erfgoed, klimaat, beleving, religie, sociale cohesie ...
 - Voorbeeldfunctie Stad
 - Bomenbestand en bomenbeleid als sterkte uitspelen
 - Inwoners/verenigingen betrekken (oa via MAR)
 - Via infomomenten, wandelingen, dag van het Park, nieuwsbrief, sociale media ...

- **Inventaris beschikbaar**
 - Proactieve aanpak bomenbeheer – problemen voorkomen
 - Digitale fiches van de geïnventariseerde bomen (word/pdf)
 - Blanco inventarisatie fiche
 - Foto's van de geïnventariseerde bomen
 - Overzichtstabel voornaamste parameters (excel)
 - Kaarten (shapefile, jpeg)
 - Diagrammen
 - Presentatie
- **Verbreding / verdieping / voortzetting van inventaris**
 - Verbreden/verengen? Toevoegen van bomen die vergeten werden / extra aandacht nodig hebben
 - Verdieping? Extra info over historiek, volkskundige waarde, beheer ...
 - voortzetting Wie?
- ➔ **verder uitwerken via werkgroep?**

LTtie0010; Platanen Sliksteenvest; 23 laatste bomen (richting Leopoldvest)

LTtie0015; Platanen Leopoldvest; 33 bomen

LTtie0016; Platanen Leopoldvest; 3 bomen

PTtie0025; Beuk Sliksteenvest

PTtie0026; Linde Sliksteenvest

PTtie0027; Populier Sliksteenvest

PTtie0024; Beuk Sliksteenvest ???

PTtie0030; Taxus Sliksteenvest ???

Volgens WMS Agentschap Wegen en Verkeer; Bomen langs de genummerde wegen in beheer van AWV